

\ Raadsvoorstel

Zaak 75553

Onderwerp: Omnibuzz jaarrekening 2019, Begrotingswijziging 2020-1, Begroting 2021 en meerjarenperspectief 2022-2024
Openbaarheid: Openbaar
Portefeuillehouder: Wethouder Coenen
Datum Raad: 04-06-2020
Nummer: 2020/3/19

\ Samenvatting

Omnibuzz is een gemeenschappelijke regeling van 30 Limburgse gemeenten die zorg draagt voor de uitvoering van het doelgroepenvervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Conform artikel 19 en 20 van de gemeenschappelijke regeling zendt het dagelijks bestuur van Omnibuzz de voorlopige jaarrekening 2019 en de begroting 2021 met meerjarenperspectief aan de deelnemende gemeenten. Omnibuzz ziet tevens aanleiding om de begroting 2020 te wijzigen c.q. te actualiseren. De begroting 2020-1 betreft met name een wijziging als gevolg van voortschrijdend inzicht met betrekking tot beleid en aanpassing van de financiële parameters die inmiddels veranderd zijn. De gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld haar zienswijze te geven op de Begroting 2021 Omnibuzz & meerjarenperspectief 2022-2024 Omnibuzz, de 1e Begrotingswijziging 2020 Omnibuzz en kennis te nemen van de Jaarrekening 2019 Omnibuzz.

\ Conceptbesluit

De raad besluit:

- Kennis te nemen van het jaarverslag en de jaarrekening 2019
- Kennis te nemen van de begrotingswijziging 2020-1, begroting 2021 en het meerjarenperspectief 2022-2024 e.v. en geen zienswijze in te dienen.
- In te stemmen met het verwerken van de financiële consequenties in de begroting 2020 - 2023 van Voerendaal ten laste van de stelpost loon- en prijsstijging.

\ Grondslag

- Wmo2015
- Wgr

\ Aanleiding

Op 1 april 2020 heeft het dagelijks bestuur van Omnibuzz het volgende aan de raden van de deelnemende gemeenten aangeboden.

- concept jaarrekening 2019
- Uitgangspuntennotitie begroting 2020-1 en 2021
- concept 1e begrotingsbijstelling 2020
- concept begroting 2021 en meerjarenperspectief 2022-2024

De bovengenoemde uitgangspuntennotitie is gebaseerd op het bedrijfsplan doelgroepenvervoer Omnibuzz, dat in 2016 is vastgesteld en in 2019 is geactualiseerd en waar u in de vergadering van 20 februari 2020 kennis van heeft kunnen nemen bij de

wijziging van de GR.

\ Doel

Door gebruik te maken van het recht om een zienswijze te geven op de begroting en de begrotingswijziging van Omnibuzz kan de gemeenteraad haar kaderstellende en controlerende bevoegdheid vormgeven.

\ Argumenten

Concept jaarrekening 2019 Omnibuzz

De jaarrekening 2019 heeft een positief resultaat van € 186.989. Dit positieve resultaat komt mede tot stand door een onttrekking uit de algemene reserve van € 281.575 en de bestemmingsreserve ICT € 111.104. Het dagelijks bestuur stelt voor om € 60.792 toe te voegen aan de algemene reserve omdat het saldo zich richting de minimumpositie beweegt en rekening houdende met de onzekerheden van de recent uitgebroken Coronacrisis. Daarnaast stelt het algemeen bestuur voor een bedrag van € 126.197 toe te voegen aan de bestemmingsreserve ICT voor de dekking van de doorontwikkeling van het klantenportaal, waar in 2019 een start mee is gemaakt. Door hier functionaliteiten aan toe te voegen, worden structurele besparingen in beheerskosten mogelijk gemaakt.

De belangrijkste afwijkingen die in 2019 hebben geleid tot het batig saldo zijn:

- Een onderschrijding van de gerealiseerde loonkosten ad € 199.960;
- Hogere beheerkosten ad € 332.442,- als gevolg van onverwachte extra kosten;
- Verlaagde vervoerskosten, daling vervoersvolume € 675.126.

De meest opvallende afwijkingen zijn de stijging van de beheerkosten en de afzwakking van de stijging van de vervoersvolumes als gevolg van de ingezette beheersmaatregelen. De kosten van het beheer stegen met name door onvoorziene kosten zoals juridisch advies, faillissement, extra kosten telefonie, extra projectbegeleiding en extra implementatiekosten (shared service center en ICT projecten zoals de ritagenda en het klantenportaal).

De ontwikkeling van het vervoer op totaalniveau laat zien dat zowel het totaal aantal ritten (-2,3%: 1.327.636 aantal ritten in 2019 t.o.v. 1.358.492 ritten in 2018) als ook het totaal aantal gereisde zones (-1,7%: 4.181.522 in 2019 t.o.v. 4.252.775 in 2018) in 2019 zijn afgenomen. Tussentijds heeft Omnibuzz € 739.440 met de deelnemende gemeenten verrekend als gevolg van het lagere vervoersvolume ten opzichte van de begroting 2019-1.

In Voerendaal zijn 39.637 zones verbruikt. Dat is ten opzichte van 2018 7,2% meer. Het aantal standaard zones (inclusief opstap en exclusief toeslagen) is ten opzichte van 2018 gestegen met 2%, het aantal zones 'individueel' is gestegen met 220% (van 69 naar 220 zones), het aantal zones 'kamer tot kamer' is gestegen met 24%, het aantal zones 'toeslag laag' is gestegen met 21% en de zones 'meereizend OV-er' zijn gestegen met 110%. In een gemeente met de omvang van Voerendaal kan één cliënt die veel reist het beeld sterk beïnvloeden, zoals nu bijvoorbeeld te zien is bij het individuele vervoer (stijging van > 200%). Dit heeft geleid tot een afrekening over 2019 voor Voerendaal ter hoogte van € 8.000, hetgeen reeds in de jaarrekening 2019 van Voerendaal is meegenomen.

Artikel 18 lid 4 van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Omnibuzz bepaalt dat de colleges er zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen te kunnen voldoen. Het algemeen bestuur van Omnibuzz hanteert conform de nota reserves en risico's voor de algemene

reserve een bandbreedte van € 520.000 (minimaal) en € 1.300.000. De algemene reserve is na een onttrekking van € 281.575 gedaald tot € 639.208 (per 31-12-2019). Omdat de dekking van de ingeschatte risico's gebaseerd is op deze bandbreedte en de grens van het minimale niveau in zicht is, stelt Omnibuzz voor om het niet bestemde deel van het resultaat ad € 60.792 te doteren aan de algemene reserve. Gezien de onzekerheden van de recent uitgebroken Corona-crisis is aanvulling van de algemene reserve opportuun.

Uitgangspuntennotitie begroting 2020-1 en 2021

De uitgangspunten die Omnibuzz hanteert voor de herziene begroting 2020-1, de begroting 2021 en het meerjarenperspectief 2022-2024 staan vermeld in de uitgangspuntennotitie. Deze uitgangspuntennotitie is gebaseerd op het bedrijfsplan doelgroepenvervoer Omnibuzz. Van het bedrijfsplan heeft u kennis kunnen nemen bij de gewijzigde GR Omnibuzz, raadsbesluit 20-02-2020, zaak 57020. In de uitgangspuntennotitie legt Omnibuzz, conform artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen, vast wat in de periode 2020, 2021 en meerjarig de te realiseren doelstellingen zijn. In het document worden relevante ontwikkelingen (met risico's), beleidsmatige- en financiële uitgangspunten voor de begrotingen benoemd. De belangrijke punten zijn:

- de ontwikkeling (grilligheid) van het vervoersvolume

In de 30 deelnemende gemeenten nemen we – op totaal niveau - al een aantal jaar op rij een stijging van het vervoer waar. Als reactie hierop zijn o.a. een aantal beheersmaatregelen uitgewerkt en is het structureel overleg met de provincie opgestart. In 2019 is op totaalniveau minder gereisd dan geraamd in de begroting 2019-1. De ontwikkeling in het vervoersvolume is echter grillig en dat betekent dat de ontwikkeling tussen gemeenten sterk kan verschillen, maar ook binnen gemeenten sterk kan schommelen in de tijd. Om deze ontwikkelingen beter te kunnen prognosticeren is meer onderzoek naar de oorzaken nodig. Dit onderzoek wordt in samenwerking met de Provincie opgestart nu er aanwijzingen zijn voor een mogelijk verband tussen de ontwikkeling van het vervoersvolume en het aanbod van het Openbaar Vervoer.

- aanpassing vervoerstarieven per 1 januari 2020 (aanbestedingsresultaat en indexering)

De vervoerstarieven uit de nieuwe contracten zijn bekend. Dit leidt tot een aanzienlijke stijging van het vervoerstarief per zone en een stijging van de vervoerskosten met 8,3%. In opdracht voor het Sociaal Fonds Mobiliteit maakt Panteia jaarlijks een overzicht van de jaarlijks gemiddelde kostenontwikkelingen binnen het taxivervoer, de zogenaamde Nea-indexering. In de vervoerscontracten is afgesproken dat deze indexering wordt toegepast. De NEA-index voor 2020 is vastgesteld op 6,7%, waar eerder op basis van historische cijfers werd gerekend met 2,2%. Ook dit betekent een kostenverhoging van het vervoer.

Deze indexering is veel hoger dan normaal, omdat er rekening is gehouden met 4% BPM-schade voor de aanschaf van dieselloertuigen door vervoerders. Dit is niet reëel, nu in onze aanbesteding reeds rekening is gehouden met de afschaffing van het BPM voordeel en er een groeimodel is afgesproken inzake het zero emissie vervoer. Onderhandelingen met de vervoerders hebben geleid tot handhaving van de NEA-index, maar tegelijk een korting op het vervoer. Dit onderhandelingsresultaat compenseert de kostenstijging op vervoer voor een deel in de komende 3 jaar. Onder de streep nemen de kosten per vervoerszone echter nog steeds toe.

- Corona-crisis

Ten tijde van het opstellen van deze begroting was er nog geen sprake van een Corona-crisis, die vanaf maart het maatschappelijke leven heeft ontregeld en verregaande

gevolgen heeft voor het maatschappelijke en economische verkeer. Deze onzekerheden zijn derhalve nog niet verwerkt in de begrotingen, omdat de impact hiervan nog onvoldoende duidelijk is.

Het vervoer is sinds de afkondiging van de eerste maatregelen met betrekking tot het Corona-virus flink gedaald. Het spreekt voor zich dat een groot aantal activiteiten door de maatregelen niet doorgaat en verplaatsingen voor sociaal contact minimaal zijn. Doordat de klanten van Omnibuzz voor een groot deel in de meest kwetsbare groep vallen, is de impact op het Omnibuzz vervoer waar mogelijk nog groter dan op de rest van de maatschappij.

De verwachting is wel dat de kosten voor het vervoer dit jaar hierdoor maximaal 80% van de begroting zullen bedragen. Deze 80% is gebaseerd op het nadrukkelijke advies van de VNG om inzake uitgevallen routegebonden ritten 80% door te blijven financieren. Ook de gevolgen op de lange termijn zijn nog niet duidelijk. Voorstelbaar is dat dit een grote impact op de gebruikers van dit vervoer gaat hebben en gevraagd wordt aan Omnibuzz dit nauwlettend te volgen.

- **Dreigend chauffeurstekort**

Er is sprake van een toenemende krapte op de arbeidsmarkt in de taxisector.

- **Verdeelsystematiek**

Er worden verschillende wijzigingen in de verdeelsystematiek uitgewerkt voor de komende jaren (afrekenen beheerskosten o.b.v. pashouders of actieve reizigers, afrekenen vervoerskosten o.b.v. zones of kilometers).

- **Code veilig vervoer rolstoelgebruikers (Code VVR)**

Per 1-7-2020 wordt een nieuwe normering ingevoerd om nog zittend in de rolstoel vervoerd te mogen worden. Dit heeft gevolgen voor de uitvoering.

- **Interne beheersmaatregelen**

Er zijn een aantal formatieve aanpassingen doorgevoerd in 2019 waarvan de effecten de komende jaren zullen doorwerken (zie ook p.4 van de uitgangspunten notitie).

- **Autonome ontwikkelingen inclusief de groeiende zorgbehoefte**

De vervoersbehoefte is onderhevig aan demografische veranderingen en de daarbij behorende zorgbehoefte.

Begrotingswijziging 2020-1

De gemeente Voerendaal heeft een gewijzigde begroting 2020-1 ontvangen waarin de geactualiseerde inzichten met betrekking tot de begroting 2020 zijn verwerkt. De wijziging betreft voortschrijdend inzicht met betrekking tot de invulling van beleid en de aanpassing van financiële parameters (waaronder de toename van kosten van het vervoer).

Ten tijde van het opstellen van deze begroting was er nog geen sprake van een Corona-crisis, die vanaf maart het maatschappelijke leven heeft ontregeld en verregaande gevolgen heeft voor het maatschappelijke en economische verkeer. Deze onzekerheden zijn derhalve nog niet verwerkt in de begrotingen, omdat de impact hiervan nog onvoldoende duidelijk is.

Ten opzichte van de begroting 2020 is er sprake van een totale kostenstijging van 1,6 mln. Deze stijging is voor ruim 1,3 mln. toe te rekenen aan een stijging van de vervoerskosten als gevolg van nieuwe tarieven aanbesteding vervoerscontracten per 1 januari 2020. Dit heeft geleid tot een stijging van de vervoerskosten met ca. 8,3%. Samen met een lichte daling van het vervoersvolume heeft dit geleid tot een stijging van

ca. € 800.000 ten opzichte van de begroting 2020. Een deel van de stijging wordt veroorzaakt door het opslagpercentage dat gemeenten kunnen hanteren ten aanzien van het gerealiseerde vervoersvolume tussen de 0-5%, hetgeen een stijging van € 500.000 oplevert.

Ten aanzien van de eerste begroting is er daarnaast een stijging van € 45.064 van de regiekosten en € 259.272 van de bedrijfsvoeringskosten. Deze kostenstijging wordt deels veroorzaakt door externe ontwikkelingen en hogere eisen aan informatiebeveiliging en automatiseren van werkplekken. Daarnaast wordt deze kostenstijging veroorzaakt door een (eenmalige) investering in data-analyse en business intelligence, en onderzoek te doen naar maatwerk OV en DVG. Het overhead percentage voor de begroting 2020-1 bedraagt volgens de gemeentelijke IV-3 maatstaven 10,9% en blijft hiermee ruim binnen de marges. Een uitgebreide rapportage over de ontwikkeling van deze kosten treft u aan op bladzijde 43/44 van de herziene begroting 2020-1.

De totale kosten voor Voerendaal stijgen met € 33.561 ten opzicht van de begroting 2020. De stijging wordt enerzijds veroorzaakt door het gestegen vervoerstarief als gevolg van de nieuwe vervoerscontracten (+8,3%) en de onverwachts extra hoger Nea-indexering (+4,5%). Daar tegenover staat een onderhandelingsresultaat met de vervoerders van 3% waardoor per saldo het vervoersresultaat extra stijgt met 1,5% in 2020.

Hoewel Omnibuzz-breed een lichte daling te zien is van het vervoersvolume (grotendeels veroorzaakt door de forse daling van Maastricht a.g.v. een beleidswijziging) zien we in Voerendaal een lichte stijging van het vervoersvolume. De stijging wordt veroorzaakt door een toename van het aantal gereden zones (het aantal pashouders is in 2019 met 6,5% gestegen). Dit brengt een stijging van het begrootte vervoersresultaat van € 28.170 met zich mee.

Door een stijging van het aantal pashouders (van 311 naar 331) en ten gevolge hiervan een aanpassing van de verdeelsleutel (0,96% i.p.v. 0,92%), is er een stijging van de bijdrage aan de regiekosten van € 1.320. Ditzelfde geldt ook voor de begrootte bedrijfsvoeringskosten; die stijgen door de aanpassing van de verdeelsleutel met € 4.071.

Een uitgebreide rapportage over de ontwikkeling van deze kosten treft u aan op bladzijde 43/44 van de herziene begroting 2020-1.

Begroting 2021 met meerjarenperspectief

Op basis van de realisatie 2019 (vervoersvolume) en de gewijzigde uitgangspunten 2020-1 heeft Omnibuzz de begroting voor 2021 met meerjarenperspectief opgesteld. Net als in de begroting van 2020-1 stijgen de te verwachten kosten voor het doelgroepenvervoer door de prijsontwikkeling van het vervoerstarief. De groei in de vervoerskosten is vooral te verklaren door een afnemende compensatie voor het Nea indexeffect (6,7%). Omnibuzz is begin 2020 met de vervoerders een spreiding van het effect van de hoge indexering overeengekomen. De vervoerders ontvangen vanaf 2020 het verhoogde tarief maar compenseren de gemeenten (in 2020, 2021 en 2022) omdat een spreiding van dit effect meer redelijk wordt geacht.

Tot slot

In de verantwoording over 2019 komen geen onjuistheden naar voren. De jaarrekening sluit aan op de kaders en de tussentijdse begroting(s)wijziging met uitgangspunten. De tussentijdse verhoging (van de verwachte hogere vervoerskosten) is reeds verrekend. De belangrijkste reden van de stijgende lasten voor de gemeente Voerendaal zijn

enerzijds gekoppeld aan stijgende vervoerskosten en anderzijds door een stijging van het vervoersvolume. Wat betreft dit laatste moeten we constateren dat we in Voerendaal al jaren te maken hebben met een wisselend beeld. Het ene jaar neemt het vervoersvolume af om het volgende jaar weer wat te stijgen. Ook als er geen beleidswijzigingen hebben plaats gevonden. Een goede reden hebben we hier tot nu toe niet voor kunnen vinden. Hierdoor ligt het indienen van een zienswijze niet voor de hand.

Omdat de kostenontwikkeling inhoudelijk voldoende is onderbouwd en de stijging van de kosten hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door verklaarbare ontwikkelingen wordt uw college en gemeenteraad geadviseerd om geen zienswijze in te dienen op de jaarrekening 2019, de begroting 2020-1 en de begroting 2021 incl. het meerjarenperspectief.

\ Kanttekeningen

De belangrijkste, in de begrotingswijziging vermelde, risico's zijn:

1. Verminderd draagvlak en/of draagvlak bij gemeenten voor de missie en visie van Omnibuzz door politieke verschuivingen (verkiezingen) in het politieke klimaat waardoor men niet meer achter de missie en visie van Omnibuzz staat of over onvoldoende middelen beschikken om deze te realiseren.
2. Plotseling wijzigen in vervoersvolume ten gevolge van externe ontwikkeling met onvoorziene fluctuaties in de volumes.
3. Economische kwetsbaarheid van taxibedrijven waarbij het risico op kan treden dat de vervoersbedrijven failliet gaan en de continuïteit van het vervoer in het gedrang komt.
4. Gebrek aan kennis omtrent nieuwe activiteiten, processen en/of projecten (bijvoorbeeld Wmo vervoer, leerlingenvervoer en/of jeugd).

N.B. Ten tijde van het opstellen van deze begroting was er nog geen sprake van een Corona-crisis, die vanaf maart het maatschappelijke leven heeft ontregeld en verregaande gevolgen heeft voor het maatschappelijke en economische verkeer. De verwachting is dat de kosten voor het vervoer hierdoor maximaal 80% van de begroting zullen bedragen.

\ Relaties met programmabegroting en/of visiedocument

Doelgroepenvervoer is een wettelijke taak i.k.v. de Wmo 2015 en stelt personen met een beperking op het vlak van zelfredzaamheid in staat om langer zelfstandig te blijven.

\ Financiële, juridische en organisatorische consequenties

Financiën

Volgens de ontvangen bescheiden van Omnibuzz, zal ons aandeel in de kosten van het doelgroepenvervoer, met aftrek van de te verwachten innen eigen bijdragen het volgende bedragen:

2020

€ 239.535 - € 32.418 = **€ 207.117 - € 180.398 (begroting '20 Voerendaal) = € 26.719**

2021

€ 246.869 - € 33.306 = **€ 213.563 - € 179.202 (begroting '20 Voerendaal) = € 34.361**

2022

€ 254.029 - € 34.218 = **€ 219.811 - € 182.645 (begroting '20 Voerendaal) = € 37.166**

2023

€ 262.466 - € 35.155 = € 227.311 - € 186.544 (begroting '20 Voerendaal) = € 40.767

2024

€ 269.215 - € 36.104 = € 233.111 - € 186.544 (begroting '20 Voerendaal) = € 46.567

Normaliter worden de begroting van de GR gevolgd en worden bovengenoemde bedragen één op één overgenomen in de begroting van de gemeente Voerendaal. Echter ten tijde van het opstellen van deze begroting was er nog geen sprake van een Corona-crisis, die vanaf maart het maatschappelijke leven heeft ontregeld en verregaande gevolgen heeft voor het maatschappelijke en economische verkeer. De verwachting is dat de kosten voor het vervoer hierdoor maximaal 80% van de begroting zullen bedragen. Deze 80% is gebaseerd op het nadrukkelijke advies van de VNG om inzake uitgevallen route gebonden ritten 80% door te blijven financieren.

De gewijzigde tarieven werken ook door in de kosten en de begroting van Omnibuzz in 2021 en het meerjarenperspectief. Ook hier lijkt een financieel tekort te ontstaan, maar ook dit moet nu in een ander perspectief worden geplaatst in verband met de Corona-crisis. De huidige meerjarige cijfers moet immers gerelativeerd worden, aangezien niet duidelijk is wat de gevolgen van de Corona-crisis op het collectief vervoer gaan zijn op de lange termijn. Voorstelbaar is dat dit een grote impact op de gebruikers van dit vervoer gaat hebben en deze doelgroep vanuit angst wellicht daadwerkelijk minder gaat reizen. Omnibuzz is dan ook verzocht dit goed te monitoren en daar waar nodig tijdig te anticiperen.

Gezien de ontstane onzekerheden omtrent het vervoersvolume wordt voorgesteld om alleen de wijziging als gevolg van de tariefsverhoging en indexering aan te passen ten laste van de stelpost loon- en prijsstijging.

Dit leidt tot de volgende bedragen:

2020 € 180.398 x 9,8% (8,3% tarief + 1,5% index) = € 17.679

2021 € 179.202 x 11,8% (8,3% tarief + 3% index) = € 21.146

2022 € 182.645 x 12,8% (8,3% tarief + 4,5% index) = € 23.379

2023 € 186.544 x 12,8% (8,3% tarief + 4,5% index) = € 23.878

2024 € 186.544 x 12,8% (8,3% tarief + 4,5% index) = € 23.878

\ Uitvoering**Communicatie**

Na de besluitvorming door uw gemeenteraad zal het dagelijks bestuur van Omnibuzz in kennis worden gesteld van de beslispunten. De zienswijze kan ingediend worden binnen een termijn van acht weken, het uiterste moment hiervoor is 27 mei. De raadsvergadering in Voerendaal vindt plaats op 4 juni. Dus voor het indienen van een zienswijze zal besluitvorming te laat plaatsvinden. Echter, indien uw raad instemt met het voorstel om geen zienswijze in te dienen is dit niet relevant. Omnibuzz heeft aangegeven dat als uw gemeenteraad het noodzakelijk acht om alsnog een zienswijze in te dienen, dan zal deze zienswijze van Voerendaal alsnog 'onder de arm' meegenomen worden.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL

De secretaris

De burgemeester

C.J.H.M. Janssen

W. Houben

\ Bijlagen

- Aanbiedingsbrief gemeenteraden begroting 2020-1, 2021-mjp en jaarrekening 2019
- Jaarverslag Omnibuzz 2019
- Uitgangspunten notitie Omnibuzz begroting 2020-1 en 2021-mjp,
- Begroting Omnibuzz 2020-1
- Begroting Omnibuzz 2021 incl. mjp